

Harangszó

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2012. MÁRCIUS XXIII. ÉVFOLYAM 5. SZÁM

EGYHÁZ A FORRADALOMBAN – 1848 MÁRCIUSA ARADON

„Ahol az Úr lelke, ott a szabadság.”

A „népek tavasza” éles társadalmi és nemzeti villongásokat hozott magával. 1848. március 3-án a pozsonyi országgyűlésen Kossuth Lajos követelte az összes tartományok részére a polgári alkotmányosság biztosítását. Március 13-án Bécs népe fellázadt, március 15-én pedig Pest-Buda lakossága követte a példát. A forradalmi ifjúság 12 pontos programja összegezte a reformkor két évtizedes követeléseit.

Az aradi márciusi eseményeket Lakatos Ottó minorita lelkész naplójegyzetéből ismerjük. Eszerint a városba március 17-én érkezett meg Pestről a nemzeti lobogókkal díszített postakocsi (a Fehérkereszt szálló elé, ma hotel Ardealul), s Kolerics József főkalauz hozta meg a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméjének diadaláról szóló hírt.

Este a színházban Szodorai Sándor színesz felolvasta a 12 pontot, majd elszavalta a Nemzeti dalt. Négy nappal később a Városházánál összegyűlt tömeg megszüntnek nyilvánította a jobbágyságot és kimondta a polgári egyenlőséget.

Később új tanácsot és új vezetőséget választanak a lakosság nemzetiségi összetételének megfelelően, élén Török Gábor polgármesterrel és Dimitrie Haica alpolgármesterrel. A szabadság eszméjének megfelelően valamennyi felhívást kinyomtatták magyar, román, német, sőt szerb nyelven is. Lakatos Ottó erről így ír: „Ünnepi arcot ölt magára Arad város Főutcája. Az iparosok műhelyében munkaszünet van. Az iparossegédek a bőrkötényt leteszik és ők is lázas örömmel járnak elnek a néptömegek között. Míg a népgyűlés tart, a Városházán a sajtót felszabadítják a cenzori bilincsekből, s fennen hirdeti, hogy e naptól fogva nincs arisztokrácia, nincs úr, nincs csak polgártárs, hogy kármentesítés mellett nincs robot, nincs úrbéri tartozás.”

A város vezetősége Sárossy Gyulának, a későbbi Aranytrombita szerzőjének és másoknak indítványára azonnal Szabadság utcának nevezte el a Templom utcát. Este a várost és a várat kilágitották, s megalakult a Nemzetőrség.

A lelkesedés napok alatt magával ragadta a parasztságot is, nemzetiségre való tekintet nélkül.

1848. március 15.

Mit kíván a magyar nemzet.

Legyen béke, szabadság és egyetértés.

1. Kívánjuk a' saját szabadságát, censura eltörlését.
2. Felelős ministeriumot Buda-Pesten.
3. Évenkénti országgyűlést Pesten.
4. Törvény előtti egyenlőséget polgári és vallási tekintetben.
5. Nemzeti őrsereg.
6. Közös teherviselés.
7. Urbéri viszonyok megszüntetése.
8. Esküdtészek. képviselői egyenlőség alapján.
9. Nemzeti Bank.
10. A' katonaság esküdjék meg az alkotmányra, magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a' külföldieket vigyék el tőlünk.
11. A' politikai statusfogyók szabadon bocsáttassanak.
12. Unia.

Egyenlőség, szabadság, testvériség!

„Legyen béke, szabadság és egyetértés.”
164 év múltán is aktuális a Tizenkét pont

Március 20-tól kezdődően már számos faluból jeleztek parasztmozgalmakat. A valóságban a parasztok elfoglalták a korábban törvénytelenül majorsághoz csatolt községi legelőket. A szabadelvű nemesség Arad megyében felismerte a parasztkérdés lényegét, s mielőtt még az Országgyűlés hivatalosan törvénybe iktatta volna, önként lemondott nemesi előjogairól.

A forradalom után pár nappal megyei tiszték járták végig a falvakat és bejelentették a jobbágyság eltörlését.

A „márciusi fiatalok” pesti megmozdulása cselekvésre készítette a Református Egyházat is. Szoboszlai Pap István szuperintendens megbízásából a Debreceni Nagytemplom lelképásztora, Könyves Tóth Mihály „népszerű egyházi beszédet” írt: Mi történt? – s mit kell tennünk? címen. A prédikációt az Egyházkerület egyházközségeiben, ünnepi istentiszteleten felolvasták.

KOMÁDI SÁNDOR

FOLYTATÁSA AZ 5. OLDALON

HETEDIK KÜRTSZÓ

Mit jelent a Biblia napi csendességemben?

„Csendesedjétek és ismerjétek el, hogy én vagyok az Isten!” (Zsolt 46,11)

A címben feltett kérdésre röviden azt válaszolom, hogy azt, amit minden újjászülött hívő embernek, Isten minden gyermekének jelent, vagy kellene, hogy jelentsen. De nem vagyunk egyformák. Ahányan vagyunk, annyi félek vagyunk. Nem egyformán éljük meg hitéletünket, nem egyformán csendesedünk el és olvassuk a Szentírást. Van, aki többször is elcsendesedik és Igét olvas, van aki kevesebbszer. Márta sűrűg-forog a konyhában és szolgál, Mária leül Jézus lábaihoz, Rá figyel és hallgatja Őt. Számára ez mindennél fontosabb volt és még a Vendégnek is örömet szerzett. Aztán a napi munkánk, az elfoglaltságunk is más. Egyesek maguk oszthatják be idejüket, másoknak más szabja meg.

A Bibliáról sem egyformán gondolkozunk, nem egyformán drága mindenki számára. Nem mindenki ugyanazt érti, hallja ki belőle. Bár, az tegnap és ma, és mindörökké ugyanaz, ugyanaz a tartalma, az üzenete és az ígérete egyaránt. Belőle ismerjük meg Istent, önmagunkat, a bűnt, Jézust, a megváltást, a feltámadást, és az örök élet ígérteit.

A Biblia örök életforrás, Isten kegyelméből fakadó forrás, amit együtt vallók a zsolttárossal: „... minden forrásom Belőled fakad!” (Zsolt 87,7). Amikor elcsendesedek, Istenhez jövök, a forráshoz jövök, ahol felüdülök, megerősödöm, életre kapok. Állítom, hogy csendesség és Ige nélkül nincs lelki élet. Nagyon zajos világban élünk. Zaj van kint az utcán, és zaj van a falakon belül is. Családban élünk, melyben hat gyermek vesz körül, vendégek, idegenek, aztán a gyülekezet, annak minden gondja-baja, öröme, fájdalom nehezedik reánk. Zajlik körülöttünk az élet. A gyülekezeti, családi alkalmak mellett szükségét érzem annak, hogy rövidebb-hosszabb időre félrevonuljak a világ zajától – ahogy Jézus is sokszor tette – elcsendesedjek és egyedül legyek az én Urammal. Lelkem vágyik hozzá, kívánja Őt, amint Ágoston is mondta: magadra nézve teremtettél – újjá teremtettél, Uram – és nyugtalan az én lelkem, míg meg nem nyugszik Benned. Ebben a megnyugvásában, örömmel adom át magam és a kezdeményezést is annak az Istennek, aki helyet kér életemben és beleszól Igéjén keresztül életem minden megnyilvánulásába.

JÓZSA FERENCZ

FOLYTATÁSA A 8. OLDALON

Idősek napja Szilágyballán /3. Hat éves Presbiter rovatunk /6.

„És kötélből ostort csinálván kiűzé mindnyájukat a templomból, az ökröket is, a juhokat is, és a pénzváltók pénzét kitölté, az asztalokat pedig feldönté, és a galambárosoknak mondá: Hordjátok el ezeket innen, ne tegyétek az én Atyám házáat kalmárság házává. Megemlékezének pedig az ő tanítványai, hogy meg van írva: A te házadhoz való féltő szeretet emészt engem.” Jn 2,15-17

Az említett versekben a jeruzsálemi templom megtisztításáról olvasunk. Jézus céloz a megtisztulásra, az esedékes nagytakarítást helyezi előtérbe. Pál apostol szavaira kell gondolnunk: Hát nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek? (Kor 3,16). Bőjtölésünk a belső templom megtisztítását szolgálja.

A tanítványok, mikor később megemlékeznek erről az eseményről, a zsolttáros szavait vonatkoztatják Jézusra: „Buzgóság emészt házadért” (68,10). A mi bajunk mostanság az, hogy a buzgóság kezd kihalni belőlünk. Ránk illik: „Az a kifogásom elened, hogy elhagytad első szeretetedet” (Jel 2,4). Úgy gondoljuk, Isten meg van elégedve velünk. Nem akarjuk túllépni eddigi

TÜRMEZEI ERSZÉBET

Öreg Biblia

Míg élt, betűzött reggel-este,
erőt, vigaszt bennem keresve.
A kis szobára boldog csend ült.
Könnyre sárgult lapomra perdült.
Mindig a menny felé vezettem,
s úgy szerettük egymást mi ketten.

Azután elment. Örökölték
engem, a régi, kopott könyvet.
Az új örökös magatellen
nézett körül a házon-kerten,
s mit nem ítélt elég becsesnek,
eladogatta öszeresnek.

Egy darabig megtűrt. Én vártam,
Erő volt lapjaimba zártan,
élet, vigasztalás, békesség...
múltak a nappalok, az esték...
de nem nyitott ki... nem kellett...
ott porosodtam elfeledten.

Most eladott az öszeresnek.
Kik öreg Bibliát keresnek,
talán belépnek ma, vagy holnap
s szomji szívvel megvásárolnak.
Aztán olvasnak reggel-este
erőt, vigaszt bennem keresve,
a könnyük lapjaimra perdül,
s kis otthonukra boldog csend ül.

A LÉLEK CSENDJE

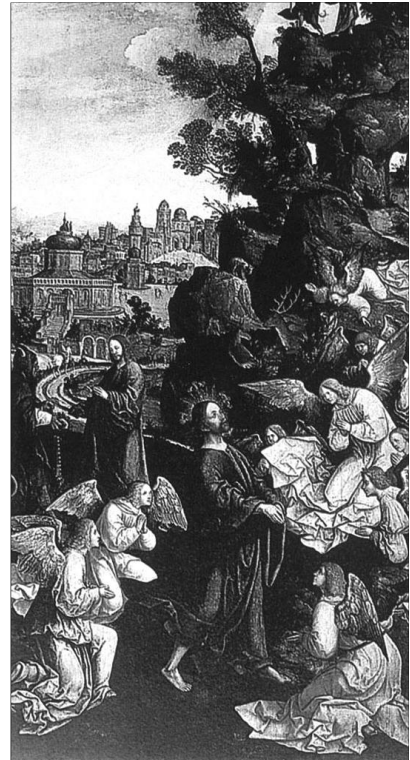
A belső templom megtisztítása

határainkat, nem akarunk önmagunk fölébe nőni. Elvégezzük szokott imáinkat, elme-gyünk vasárnap templomba, de nincs lelkesedés, nincs lendület. Istent szolgáljuk, de nem szeretjük. Vonatkozhat ránk akár ez az ige is: „Ismerem tetteidet. Nem vagy se hideg, se meleg. Bárcsak hideg volnál, vagy meleg. De mivel langyos vagy ... kivetlek számból” (Jel 3,15).

Isten mindegyikünket egy meghatározott korba, meghatározott környezetbe és meghatározott családba állított, meghatározott feladattal. Ehhez időt és képességeket adott. Felelősséget kell átérzünk, nem engedhetjük el az evezőket, mert akkor az ár visszafelé sodor. Kapott időnkkel, talentumainkkal el kell számolnunk, nem lehetnek üresjáratú napjaink. Nem, nem arról van szó, mintha nem dolgoznánk eleget – sokszor többet is, mint kellene – csupán az Isten marad ki csöndesen a napjainkból, a buzgó Istenhez- és emberhez-fordulásunk. Mondjuk hát a zsolttárossal: „Az égen és a földön veled vagyok. Testem, szívem bár elenyésszen, te vagy örökre osztályrészem.” (72,25-26)

Amikor piacra dobták a kvarcórákat, a gyerekek addig kérelték szüleiket, míg vásároltak nekik is egyet, de így vagyunk most a maroktelefonokkal, vagy a hordozható számítógépekkel is. Zsarnokoskodik gyermekeink felett, de fölöttünk is, a divat és a birtoklás szenvedélye. Abban az illúzióban ringatjuk magunkat, hogy akkor élünk igazán, ha sok holmink van. Nem a szív, hanem az ész, nem a segítőkészség, hanem a bürokrácia, nem a minőség, hanem a mennyiség jellemzi korunkat. Mechanikus elveink nem az embert, hanem a dolgokat veszik célba. Templom-e így a szívünk, az életünk? Hordozzuk-e így Istent a mindennapokban?

Érettségi banketten egy diák azt nyilatkozta, hogy a tanárok, mint szakemberek, mindent megadtak nekik, de az emberiség hiányzott belőlük. Példakép-e akkor az a tanár, az a tanító, akiben nincs emberség, nincs szeretet diákjai felé? Ha Péter apostolra gondolunk, akkor ő azt mondta az egész éjjeli halászás után, hogy hiába volt a munka, nem volt eredmény. Érdemes-e Jézus nélkül élni, fáradozni, érdemes-e kiskunyhónak maradni, ha lehetséges templommá válni? Mit tennél, ha valaki halálos ágyán azt mondaná neked, hogy semmit nem visz magával, noha egész életében dolgozott, úgy érzi üres lélekkel várja a halált? Ha ő nem vált templommá, nem hordozta Jézust, te tudnál-e templomként mellette lenni, Istenre mutató élettel, imádsággal segítenéd-e a Jézushoz-találásban? Ki az, aki talán több lélekkel és nemesebb szívvel dolgozik ezen a földön? Már ebben

Cornelisz Jacob: Jézus három megkísértése

a világban kell kiáltanunk Istenhez, már itt kell megtisztulnunk és Isten tiszta templomává válnunk.

Ismerjük a közlekedő edények törvényét, ha egy U alakú csöbe folyadékot töltünk, mind a két csőben egyforma lesz a magassága. Mi, tanítványok, mi, mint Krisztus egyháza, olyanok vagyunk, mint a közlekedő edények, ha Krisztussal töltekezünk, akkor egy szinten vagyunk, akkor egymásnak testvérei vagyunk, akkor egyformán tiszták, láthatóak, hasznosak vagyunk. Jézus meg akarja tisztítani és meg akarja erősíteni cső-alakú edényeink, életünk üveg-falát, szeretné, ha bőjtölésünk során átláthatóan, tisztán csillogna szívünk, életünk, mely látatja a „folyadékot”, Krisztus szeretetét.

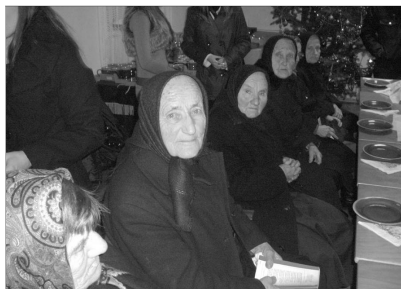
Jézus megtisztította a jeruzsálemi templomot mindattól, ami nem illett Isten igaz imádásához, most minket, a mi „szívünk templomát” akarja hasonlóképpen a jeruzsálemihez megtisztítani, ami életünk, üveg-életünk csövét, falát akarja tisztítani, hogy az abban lévő Krisztusi látható maradjon. Ne zárd ki magadat ebből a „mennyei nagytakarításból”, megtapasztalod, hogy a tisztaság, az üdeség, a felgyűlés előrébb viszi életed.

IDŐSEK NAPJA SZILÁGYBALLÁN

Nem vagy felesleges!

Isten kegyelméből és Tőle jövő indíttatásból ismét megtartottuk az idősek találkozóját a szilágyballai református gyülekezetben, amint az évek során hagyománnyá vált, advent negyedik vasárnapjának délutánján. Célunk, hogy ezzel a szolgálattal is igyekezzünk betölteni Istentől kapott küldetésünket, tovább adni mindazt a szeretetet és áldást, amelyben Ő naponként részesít bennünket. Fiatalságunk, egészségünk ajándék, melyek arra köteleznek bennünket, hogy szolgálatot végezzünk olyanok felé, akik mindezeknek híján vannak.

A délutáni istentisztelet keretében Boros Árpád lelkipásztor az ApCsel 20,17-27 és a Jób 5,26 alapján az „érett” élet fogalmát fejtegette, illetve életünk tartalommal való megtöltését. „Jézus 33 évesen fejezte be földi életét... és Ő mégis kijelenti: Elvégeztett... Nem kellett neki 100 évig élnie, hogy emlegessék.” Érdemes naponként figyelniük rá, vajon a mi „kalászkodó” érett lesz-e az „aratáskor”?

Idős testvéreink kedveskedett a szilágyballai gyülekezet

Ifjúságunk lelkes kis csapata már hetekkel azelőtt elkezdte a készülődést erre az alkalomra. Idősek imáját tartalmazó, falra akasztható dísz tárgyak mellett, ünnepi műsorral is készültek, amely arra hívta fel az idős testvéreink figyelmét, hogy egyáltalán nem feleslegesek társadalmunk, gyülekezetünk számára. Ők azok, akik példát adtak számunkra Krisztus követésére, akik nemcsak korban, de hűségükkel, alázatukkal is előttünk járnak. Ugyanakkor bátorítottuk is őket arra, hogy ha vállukat néha erősebben nyomja a magányosság, az erőtlenység, az elhagyatottság érzésének a keresztje, tekintetüket a „hegyekre” emeljék, mert onnan jön mindannyiunk segítsége (121. zsolttár).

Verses, zenés műsorunk (amelyre istentisztelet után került sor az imateremben) végén meleg teával és süteménnyel kedveskedtünk az egybegyűlteknek. Majd átadtuk az ifjúság által készült szerény ajándékot, a hollandiai Scherpenzeel-i testvérgyülekezet által támogatott étel-csomaggal együtt, amelyért ezúttal is szeretnénk kifejezni hálánkat holland testvéreinknek.

A harminc 65 év feletti, egyedül élő meghívott közül, azok számára, akik betegségük, erőtlenységük miatt nem jöhettek el erre az alkalomra, ifjaink házhoz vitték kézzel fogható ajándékainkat, Szenteste pedig egy szívből jövő kántálás mellett kívántunk áldott ünnepet.

Az alábbiakban ifjúsági csoportunk egyik tagja, Mátis Szidónia, IX. osztályos tanuló vall arról, mit is jelent számukra az idősek irányába tett szolgálat.

Kocsis ELLA diakónus

Jézussal a megfáradtához

Gyülekezetünkben minden évben advent utolsó vasárnapja az időseké és magányosoké. Ilyenkor megkülönböztetett szeretettel és figyelemmel fordulunk az idős testvéreinkhez. De nemcsak ilyen alkalmakon feladatunk segíteni, hanem az év minden napján, hiszen tulajdonképpen ők is végigtaposták az élet útját, amelynek mi még az elején tartunk. Ők is feltették életük során ugyanazokat a miérteket, amelyeket mi is felteszünk, ugyanúgy nevettek, sírtak. Voltak kételyeik, ők is voltak csalódottak. Éppen ezért meg kell mutatnunk nekik, hogy fontosak a számunkra, és hogy törődünk velük. Úgy kell bánnunk velük, ahogyan mi is elvárjuk majd időskorunkban, hogy viselkedjenek velünk. Nem szabad engednünk, hogy az idősebb nemzedék azt érezze, hogy csak ezért, mert idősebb nálunk, már értéktelen, és nem fontos senkinek.

Az a feladatunk, hogy oszlopok legyünk az idősek számára, segítenünk kell őket az élet próbái közepe, hiszen sok nehézségen mentek keresztül. Sok embert láttak megszületni, de ugyanakkor meghalni is. Sok embert láttak szenvedni, de ugyanakkor mosolyogni is. Isten minket társként adott az időseknek, hogy érezzék, nincsenek egyedül ebben a rohanó világban.

De ami a legfontosabb, az a feladatunk, hogy elvigyük az időseknek az örömhírt, hogy Isten mennyire szereti őket, hogy Jézus meghalt az ő bűneikért is, hogy Ő a gyengék gyámola. Hozzá bátran mehetnek azok, akik megfáradtak. Jézus számára ők is értékesek, úgy ahogy vannak. Az Úr tudja szenvedéseiket, betegségeiket, amelyek, így előrehaladva a korrall megsokasodtak. Figyelniük kell, hogy ne legyünk türelmetlenek velük szemben, hanem meg kell őket értenünk minden gondjukkal együtt.

Jézus arra tanít minket, hogy úgy szeressük egymást, mint ahogy Ő szeretett minket. De ne csak szavakkal szeressünk,

Az ifjak verses, zenés műsora

hanem cselekedetekkel is. Szeressük az időseket ne csak szavakkal, hanem igazi, szívből jövő cselekedetekkel is. Mert küldhettünk idős édesapánknak csomagot, amelyben meleg kabát, vagy egy képeslap van, de a szeretetünket és hálánkat iránta nem tudjuk becsomagolni. Hát legyünk cselekvők a hétköznapiakban is, oszlopok, társak az idősek számára.

MÁTIS SZIDÓNIA, IX. osztályos tanuló

DR. JOÓ SÁNDOR

Nem vagy felesleges!

*Fejed felett hát elszálltak az évek,
s az ifjúság olyannak tekint,
mint kit itt felejtett az idő.
Ne bánd, most élted legszebb kora jó.
Az idő, ama nagy aranymosó,
a hétköznapi homokjából
mosta ki a lelked aranyját.
s most szelid, de sugárzó fényével övezi
még hátralévő éveid sorát.*

*Az aranyérc nehéz, s te ezért
érezd hát az éveid súlyát.
Ne bánd, csak dalold vígan boldogan.
Az Úrnak érett gyümölcsre is szüksége van.
Tavasz, nyár ősz nélkül mit sem ér,
de legszebb a tél: ruhája hóféhér.
Virág, kalász gyümölcskezedet csupán
a szemlélődő tekintetét az életfán
a tél halk hőésése hozza meg.
Hídege nem gyötör, ha a szíved meleg.*

*S ha öreg csontjaid oly gyakran fájnak,
ez is csak ígérete egy újabb csodának.
Gyermekkorodban is fájt a növekedés,
most belső drágább lényed növekszik.
Lelked nemsokára szárnyát bontogatja,
S, hogy merre szállj, az utat megmutatja.*

*Ne bánd, ha munkaerőd nincsen,
csak szemlélődő a drága kincsen,
mit az Úr adott az aranykorhoz néked.
Ne irigyeld, ki hasznos munkát végez,
napjaidhoz büszke célt, ő ne keress.
Míg szeretni és imádkozni tudsz,
nem vagy felesleges!*

Műemléktemplomok a Partiumban (4.)

Az oklevelesen először 1278-ban említett **Székelyhíd** temploma nem sok jelét mutatta középkori eredetének, az 1995-96 évi helyreállításkor azonban jelentős maradványai kerültek napvilágra a korábbi épületrészeknek, sőt az új fűtésrendszer telepítések és a padló kialakításakor az előbukkant különböző korú alapfalak alapján viszonylag híven lehetett felvázolni a teljes építéstörténetet. Ebből a szempontból ez a templom az elmúlt időszak egyik legsikeresebb kutatásának lehetőségét nyújtotta.

Előkerültek a XIII. század második felében emelt első, négyzetes szentélyű templom alapjai valamint néhány még korábbi, a XII. századból származó és alighanem a közelben állt kolostorhoz tartozó kőfaragványok. A falut birtokoló patrónus Zólyomi család által átépített templomból ma már csak a támpillérekkel erősített, ritka alaprajzi megoldású, tengelysarkos záródású szentély áll, de ez is elvesztette boltozatát. Megőrződtek viszont ennek zárókővei, rajtuk az Árpád-sávós országcímerrel, illetve a Zólyomi család címerével, továbbá egy rendkívül magas minőségű szentélyfülké darabjai. A vakolatlevesés során láthatóvá vált XV. századi ablakokat sajnos a XVIII. századi átépítéskor jelentősen átalakították, így műemléki bemutatásukra nem nyílt lehetőség. Sajnos a helyreállításkor cementsavas alapvakolatot használtak és ennek következtében meglehetősen átnedvesedtek a falak, ismét tatarozásra szorul a templom.

Az előkerült kőfaragványok a szentélyben kerültek bemutatásra.

A Fekete-Körös völgyi **Magyarremete** műemléktemploma Bihar megye egyik jelentős Zsigmond-kori épülete, értékes többperiódusú falképekkel. Magát a falut csak 1422-ben említik először, amikor a Belényes környéki magyar falvakat sorolják föl. A görögkeletiből katolizált családból származó Boch belényesi vajda 1423-ban a pápától bűnbocsánatot nyert, majd 1445-ben néhai Bocz János fia, László vajda új adományt nyert többek közt Magyar- és Oláhremetére. A torony földszintjén levő bizánci jellegű falképek jelenléte a megrendelő kegyúri család származásának tudható be.

A műemléktemplom tagolatlan belső hosszaházból és egy gótikus ablakokkal megvilágított nyugati toronyból áll, melynek kapuja félköríves záródású. Az apszis szabálytalan falazatú, poligonális záródású – ezt eredetileg támpillérekkel erősítették –, az ablakokat átalakították. A falképeket már a XVIII. században is említik, ezek tehát a meszelésrétegek alól többször is előbukkantak. 1927-ben ismét feltárták őket – a déli hajófal kivételével –, de nyomban utána vissza is vakolták, s csupán a három magyar szent királyt illetve három apostolt ábrázoló részlet maradt látható.

A 2002 őszén és 2003 tavaszán a NKÖM pályázati támogatásával elvégzett faszövet-

vizsgálat, részleges falképkutatás, illetve a 2004 tavaszán végzett régészeti szondázó ásatás eredményeképpen körvonalazódott a templom építéstörténete illetőleg jelentős falképek kerültek napvilágra, melyek a teljes templombelsőt beborították. Kibontásra kerültek a középkori szentélyablakok, a hajó egy barokk ablaka és két egykori tabernákulum-fülke.

A részleges feltárás nyomán a Kárpát-medence egyik legértékesebb és viszonylag jó állapotban konzerválódott falképegyüttes-

A székelyhídi templom. Jelentős maradványai kerültek napvilágra a korábbi épületrészeknek

sével gazdazodott a falu és az Egyházkerület műemlékállománya s egyúttal lehetővé válik a középkori állapot helyreállítása. A teljes feltárás és a restaurálás azonban olyan anyagi terhek elé állítja a gyűlekezetet, amellyel önerőből nem képes megbirkózni, így a további munkálatokat pályázatok elnyerésével tudná csak fedezni. Ehhez viszont jó alapot és ürrüget kínálnak a három magyar királyszentet, Krisztus szentvedéseit, az Apostolokat, Szent László legendáját és további, ikonográfiailag még nem azonosított jeleneteket és alakokat ábrázoló páratlan minőségű falképek, az egyházközség eddig tapasztalt pozitív hozzáállása esetén tehát eséllyel számíthat további támogatásra, s a restaurálás eredményeképpen a templom jelentős turisztikai vonzerővé válhat.

Az alaprajzi elrendezésből és a XVIII. századtól fogva jelzett falképek jelenlétéből ismert volt a **siteri** plébániatemplom középkori eredete, igaz ezt csak a keleti épületrésszel kapcsolatban feltételezték. Az épületkutatás nyomán egyértelművé vált, hogy két középkori fázissal számolhatunk, a félköríves apszissal záródó, 7,5x6m-es belső hajóterű első templomhoz utóbb illesztették a 10,4m hosszú bővítményt.

Mindkét hajónak nyugaton volt a bejáratú kapuja, falaiába ülfülkék mélyedtek,

keskeny, tölcseres bélletű ablakaik félkörívesen záródtak. A korábbi, XII-XIII. századi templomnak nyugati karzata volt, ennek feljártát a déli hajófalban alakították ki. Datálásuk a szorosabb kormeghatározást lehetővé tevő elemek hiánya miatt csak hozzávetőleges lehet, további alaprajzi részletek és a kormeghatározás pontosítása is régészeti feltárást igényelnének. A nyugati épületrészt a keskeny félköríves, mély tölcseres bélletű ablakok alapján leginkább még a XIII. századra tehetnénk, de nem zárhatjuk ki teljességgel azt sem, hogy a következő században épült.

1773-ban készült a nyugati fakarzat, ennek mellvédgerendáját a kis déli román kori ablak bélletébe illesztették be. A templom gyakorlatilag a középkorból örökölt állapotát őrizte a XIX. századig. 1803-ban toronyt építettek eléje, majd az 1850-es években egy északi portikusszal bővítették és belevágtak a diadalívbe az orgona elhelyezésekor. Talán ekkor falazták be a szentélyablakokat és az ülfülkéket is. Röviddel 1879 után befalazták az összes román kori ablakot, hat széles, félköríves záródású ablakot nyitva a hajón.

A 2002-ben történt épületkutatás során a számos középkori elem (román kori ablakok, ülfülkék, lépcső) kibontása mellett szondázásos kutatással feltárták a már a XVIII. század óta ismert, de mindig visszameszelt falképek részleteit.

A tervezett helyreállítás célja a károsodott főpárkány és a torony párkányainak kijavítása, a homlokzat vastag cementsavas vakolatának eltávolítása és a középkori épületrészek bemutatása, a lehetőségek függvényében a szentély eredeti állapotának visszaállítása a karzat lebontásával és a diadalív kiegészítésével. A teljes restaurálás után a templom méltán válhat a Hegyköz legnevezetesebb turisztikai objektumává.

A falu fölé emelkedő dombnyúlványok déli peremére épült kicsiny **vedresábrányi** Árpád-kori templom tömegében őrizi XIII. századi felépítését. Téglalap alaprajzú, 8,5x5,7m-es hajójához egy félköríves apszisban záródó rövid, négyzetes szentély csatlakozik, a térrészek közti átmenetet lépcsős falsarkok alkotják. Jelenleg egységes síkmennyezet fedi a tereket, a szentély azonban eredetileg boltozott lehetett, az apszis negyedgömbüveges, a szentélynégyzet pedig talán dongás. Eredetileg Rómer Flóris leírása szerint az épület két öllel magasabb volt, „magas, kétújjnyi széles” ablakai voltak, ezeket a XIX. században átalakították, szélesített nyílásaik most szegmensívvél záródnak. Szintén a XIX. században épült hozzá a nyugati torony.

Az épület külső homlokzatát 2002-ben teljesen szakszerűtlenül, terv és engedély nélkül tatarozták, vastag cementsavas vakolatot hordva fel falaira. Az épületbelső megfelelő helyreállításával még remélhető a középkori értékek bemutatása.

EMÓDI TAMÁS

EGYHÁZ A...

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

Az 1827-1847 között épült egytornyú, klasszicista stílusban épült Arad-Belvárosi Református templomban 1848. március 26-án ünnepi istentiszteletre került sor. Könyves Tóth Mihály prédikációját, a Gal 5,1.5.13. alapján Baló Benjámín lelképásztor olvasta fel. A szép, utólagos neobarokk kiegészítéssel, belső puritán berendezéssel épült templom zsúfolásig megtelt.

Az egyházi beszéd elején szerzője ismertette prédikációja célját: „Azonban minthogy népünk sokkal nagyobb része vagy nem igazán tudja, vagy éppen nem is tudja az országos eseményeket... száraz egyszerűséggel mondjam meg a népnek a közelebbi napok alatt történt dolgokat.”

Az Elmélkedés két fő részre osztható: az első rész, az országos események ismertetése március 15-26. között (Mi történt?). A második rész az eseményeket elemzi, értékeli a Református Egyház szemszögéből és állásfoglalás az események kapcsán (Mit kell tennünk?).

A magyar nemzet három évszázad óta alkotmányos életét nem „fejthette ki”, sőt örökre ennek fenntartásáért kellett küzdenie. Ennek oka, hogy Ausztria kormánya korlátlan volt. Magyarországnak kimondhatatlan kárt okozott, századokon át elnyomta a magyar ipart és kereskedelmet. Az önkényeskedő hatalmaskodás Ausztriát is romlással fenyegette.

A népek lelkét elemi erővel szállta meg a szabadság vágya. Március 13-án Bécsben kitört a forradalom, amikor Kossuth feliratával 72 követ és 200 országgyűlési ifjú Bécsbe érkezett, már nem találták ott Metternich herceget: a hírhedt kancellár megbukott. Elsöpörte a szabadság szele. A bécsi forradalom híre március 15-én Pestre érkezett, s megmozdult a fiatalság, a híres Pilvax kávéház ifjúsági köre. Perczel, Irinyi József,

ARANSZAJÚ KÖNYVES TÓTH MIHÁLY (1806-1893). 1806. november 20-án született Debrecenben. A teológia elvégzése után 1836-ig debreceni káplán. Tetszetős szónoklataival megnyerte a gyülekezet rokonszenvét, melynek eredményeként még abban az évben a Nagytemplom papjává választották. Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc idején hazafias szónoklataival buzdította a népet, s a debreceni nemzetőrséggel több csatában vett részt. A fegyverletétel után elfogták és haditörvényszék elé állították. Mivel beszédeinek visszavonását megtagadta, halálra ítélték, melyet később 20 évi fogságra változtattak. Hét és fél évet töltött el az Olmütz-i és a Josephstadt-i börtönben. 1856-ban kegyelemben részesült, de egyházi és tanári hivataloktól eltiltották. 1863-1871 között karcagi lelkész, majd Balogh Péter püspök halála után debreceni lelkész lett. Egyházi beszédei, melyben ismertette a haza állapotát, buzdította, lelkesítette híveit, részben nyomtatásban is megjelentek.

Petőfi, Jókai stb. megfogalmazták a forradalom 12 pontból álló programját, mely kinyilvánítja valamennyi állampolgár törvény előtti egyenlőségét, nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül, a jobbágyok megszűntetését, a gyülekezeti és sajtószabadságot. Jókai Mór olvasta fel a kávéházban március 15-én reggel, után Petőfi Sándor a Nemzeti dal-t, s úgy mentek az Egyetemre, ahol Petőfi az egyetemi ifjúságnak is elszavalta a nagyszerű költeményt.

Március 16-án fogadta a király a pozsonyi küldöttséget, s másnap megjelent a királyi leirat, mely megígérte a felelős magyar miniszteriumot. Ezentúl a magyar nemzet „magyar és felelős miniszterium” kormányozza.

Az igazság reményesége

(...) Istennek Igéje Pál apostol levelében tanácsot ad, mit kell tennünk ezekben a nehéz napokban: „várjuk hittel, lélekben az igazságnak reményességét”. A legveszélyesebb időkben állít elő a gondviselés oly kiválasztottakat, kikben mintegy megnyugszik a bölcsesség hatalmának ereje. Minden kornak megvannak a saját lángszű fiai, s nagylelkű fiai, kik az igazság szent birodalmához utat törnek a nemzet előtt és a népet visszahelyezik eredeti elvülhetetlen, s örök jogai birtokába. Arról olvashatunk a Bibliában, hogy Isten kiválaszt embereket, hogy üdvözítő kegyelmét minden néphez eljuttassa. Mózes, a hívő édesanya, Jókebed fia, így áll az üdvtörténet jelentős fordulatanál, aki nemcsak a Vörös-tengeren történő átkelet, mint csodát készíti elő, hanem elviszi népét a Sínai hegyhez és vezérli az ígért földje felé. Szolgálatában egy nép életmentése, élethivatásának megvalósulása nyilatkozik meg.

(...) A nyugalom, békeesség fenntartását azon parancsolatok által érhetjük el, melyeket Pál apostol így adott ki: „Ne legyetek hiú dicsőség kívánók, egymásnak ingerlői, egymásra irigykedők. Hogyha egymást marjatók és elnyelitek, meglássátok, hogy viszonylag egymástól meg ne emésztessetek. Járjatok lélek szerint, mert a léleknek gyümölcse a szeretet, öröm, békeesség, türés, mértékletesség... Atyámfiak, ti a szabadságra hivatottok, de ne adjátok magatokat és a szabadságot bűnre való alkalmatossággul. Sokkal inkább szolgáljatok egymásnak szeretetből.”

De a szabadság jelszavát nemegyszer félreértették már a tudatlanok, s elferdítették a bűnösök. Így történt a reformáció idején Németországban és 1514-ben Magyarországon. Minden okos és keresztyén embernek kötelessége oktatni az értetleneket; szolgáljunk egymásnak szeretetből. Ne nézze ki-ki csak az ő maga hasznát. Legyünk egyenlő indulattal, egy értelemmel, egy akarattal.

Legyen egy szerelmünk, ti, édes magyar hazánknak, az itt lakó egész népnek és a királynak boldogságára. S most elvégre ad-

junk hálát Istennek azon kegyelméért, miszerint az oly sok országokat megrendítő lökés után is sértetlenül megmaradt mind ez ideig, hazánk mozgalmi között a békeesség.

Halld meg az igazi, boldogító egyenlőségnek, igazi boldogító szabadságnak, igazi boldogító testvériességnek isteni hirdetőjét: Krisztus Jézust, halld meg amaz intését: „Jeruzsálem, Jeruzsálem, vajha eszedbe vehetnéd, avagy csak e te mostani napjainkban, amelyek néked békeességre valók. Ámen.”

Arad mindvégig a magyar forradalom és szabadságharc erős bástyája volt. Az utcai harcoktól, a vár ostromától eltekintve az ellentétek nem fajultak el. A 19. század elején a megye új nemessége polgári elemekből állt, akik hívei voltak a jobbágyfelszabadításnak. Ők voltak a szabadelvű reformer nemesség támogatói, az Országgyűléseken szószólói. A város és a mezőség román lakossága mindvégig kitartott a magyar szabadságharc mellett.

Mindezekhez hozzájárult az aradi református egyház Szentírásra alapuló tevékenysége, híveinek szilárd hite az Egyház Urában, az Úr Jézus Krisztusban. Ahol a hazát kellett védeni vérzett a csatamező, tollával szolgálta a nemzeti ügyet az irodalomban, tanácsával az Országgyűlésen. Az egyház vezetői és lelkeszei lelkesítő beszéddel, biztató és vigasztaló szóval szolgáltak a templomokban, börtönökben. Ezzel magyarázható a város és a megye 1848-1849-es fontossága, jelentős szerepe, hogy a szabadságharc idején az ellenállás utolsó mentővára volt.

ADY ENDRE

Emlékezés
március idusára

*Óh, bennem lobogott el
Ama szinte már savós,
Tüzetlen és makacs,
De jó nevű ifjúság.
Március Idusára
Voltak mindig szavaim,
Olcsók és rímesek,
De akkor az volt igaz.
Hadd lássam, óh, hadd lássam
Az a régi Márciust,
Midőn az ifjú bárd
Őszintén s jól hazudott.
Óh, Napja Márciusnak,
Óh, megroppanó havak,
Be jó emlékezés,
Ki mostanában esik.
Be jó ma ez az Élet,
Mikor a Holnap sunyi,
Be jó épp ma élni,
Mikor Halál s Élet: egy.*

Hat éves Presbiter rovatunk

Megvallom, csak szubjektív módon tudok megnyilvánulni a címben foglalt rovatunkról. Mint ahogy mindegyik másról is.

A rovat, az akkor négy éves Presbiteri Szövetség kezdeményezésére indult el 2006 tavaszán, a lap hasábjain. Muhari István, a PSZ akkori sajtóreferense vállalta, hogy a szerkesztőség munkájához kapcsolódva, a rovatot megtölti tartalommal. Nagy segítséget jelentett ebben, a sok évtizedes múltira visszatekintő anyaországi Presbiter folyóirat, de egyre több királyhági presbiter és lelkész is segítette írásaival a kibontakozó rovatot.

Ma is ugyanaz a célunk: presbiteri eseményekről tudósítani az olvasót, legyen az gyülekezeti, egyházmegyei vagy éppen kerületi szintű. Emellett a presbiteri tisztséggel kapcsolatos bibliai alapvetésekre, valamint a szolgálatot végzők bemutatására is gondot fordítunk.

Pár éve Tóth Zsigmond vette át a stafétát elődjétől, és jelenleg is lapunk külmunkatársai között tisztelhetjük.

Mindkét munkatársnak megvan az a műfaji erőssége, amellyel a lapot és a szóban forgó rovatot gazdagították.

Istvánnak köszönhetjük az Őrzők a strázsán című portrészorozatot. Öröm volt olvasni egy-egy élet lenyomatát jelentő tömör, magvas, kiválóan megfogalmazott összegzéseit. Lapunkat emellett véleménycikkeivel is gazdagította.

Zsigmond a tudósítások embere. Számos – nem csak presbiteri – eseményről tudósította az elmúlt években lapunkat. Sok eseményen képviseltük közösen a Harangszót és a Presbiteri Szövetséget. Sokatmondó adalék, hogy mikor nemrég a vele készült interjúhoz archiv fotókat kerestünk Zsigmondról, be kellett lássuk, nem sok ilyen

akad, az egyébként gazdag fénykép-adatbázisunkban. Hiszen ő mindig a fényképezőgép túlloldalán áll...

A PSZ kerületi – itt név szerint is szeretném kiemelni László Kálmán elnök és Venter Miklós főtákar személyét – és egyházmegyei vezetőségeivel egyazon cél mentén, Krisztus elhívott és elkötelezett tanítványaiként, szövetségben véghezvük szolgálatunkat. Szerkesztőként, szakmai szempontokat alapul véve elmondhatom, hogy mára a lap Presbiter rovata a Harangszó egyik legváltozatosabb és legpezsgőbb oldalának számít. Sokan tesznek róla, hogy ez folyamatosan így legyen, és a jövőben is így maradjon.

Nemcsak az említetteknek, hanem annak a több tucatnyi szerzőnek is szeretnék köszönetet mondani, akik az eltelt időszakban számozottakat írtak gyülekezeti vagy egyházmegyei presbiteri eseményeiről. Köszönet az iratterjesztő presbitereknek is, akik ajánlják és célba juttatják a lapot. Szeretettel emlékszem a tavaly elhunyt várad-szöllősi Garnai Teréziára, Terike nénire, aki évtizedeken át nemcsak gyülekezetében terjesztette a Harangszót, de sokaknak otthonaikba is eljuttatta. Vajon ki lép a helyébe?

A kérdés nem ünneprontó kíván lenni, hanem bátorító és – ft. Csúry István püspök szavait kölcsönözve – célra igazító. Hiszem, hogy az a presbiter, aki Istentől kapott elhívását és szolgálatát komolyan veszi, az iratmisszióban is „nagyot alkothat”.

Jöjjetek testvéreim, segítsük el a lapot az olvasókhöz. A módszer egyszerű: nem beszélni kell róla, hanem kéthétről kéthétre kézbe adni a lapot a református olvasónak.

FÁBIÁN TIBOR lelkipásztor-főszerkesztő

Imaheti gondolatok

„Akik az Úrban bíznak, erejük megerősül” Ézs 40,31.

Egy újabb esztendő, a 2012-es évet írjuk. Ez esztendőben is velünk az Úr, tőle kaptuk azt a nagy ajándékot, hogy vasárnapról–vasárnapra összegyűlhetünk az Ő szent házában hálát adni azért a sok jóságért, amelyet nap mint nap érezhetünk a mindennapi életünkben, küzdelmeinkben.

Munkálkodásában a hívő ember soha meg nem fárad, mert tudja, hogy munkája gyümölcseivel másokat is boldogít. Ez csak úgy teljesíthető ki, ha erőnk az igaz hitből merítjük, s az igaz hithez csakis imádkozáson keresztül juthatunk el.

„Hajtsd, én Istenem, a te füledet hozzánk és hallgass meg, (...) mert nem a mi igazságunkban, hanem a te nagy irgalmasságodban bízva terjesztjük elődbe a mi eszedéseinket. Uram, hallgass meg! Uram légy kegyelmes!” (Dán 9,18) Ezeket a sorokat olvasva a Dániel könyvből, erőt ad az erőtléneknek; bizakodásra, reménykedésre ösztönöz.

Munkánkra segítséget, áldást az Úr Istentől kérünk, hiszen ahogy Máté evangéliumában is

olvashatjuk: „Kérjétek és adatik néktek, keressetek és találtok, zörgessetek és megnyitják néktek. Mert, aki kér, mind kap, és aki keres, talál, és a zörgetőnek megnyitják.” (Mt 7,7–8)

Ez erős hitet kériünk magunknak és mindenki számára; reménységet, hogy kéréseink és imáink meghallgattatnak, szeretetet az emberek felé. Add, hogy Téged is, Uram, őszintén tudjunk szeretni.

Az évről évre megtartott ökumenikus imahetek is a hitet és a szeretetet, az összefogást sugallják. Megerősíti azt az alapigét, amelyet a 2012-es ökumenikus imahét tartalmaz: „Az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon.” (Mk 10,45)

Köszönjük Istenünk, hogy ismét részeltettél abban a nagy ajándékban, hogy estéről–estére, egy egész héten keresztül dicsőíthettük szent nevedet, hogy meghallgatód imádságainkat, s erőt adsz az élet keresztszejének elhordozására.

Hallgassunk Józsué szavaira, aki így biztat bennünket: „Légy bátor és erős! Ne félj és ne rettegj, mert veled lesz az Úr a te Istened mindenben, amiben jársz.” (Józs 1,9)

ROMOK MÁRTA volt presbiter, Misztótfalu

SZÉP ERNŐ

Imádság

Ki ülsz az égben a vihar felett,
Én Istenem hallgass meg engemet.

Hozzád megy szívem és ajkam dadog,
Hazámért reszketek, magyar vagyok.

A népekkel, ha haragod vagyon,
A magyarra ne haragudj nagyon.

Ne haragudj rá, bűnét ne keresd,
Bocsáss meg neki, sajnáld és szeresd.

Szeresd, vigyázz rá Istenem, atyám,
El ne vesszen a sötét éjszakán.

Mert itt a népek nem tudják, mit ér,
Hogy olyan jó, mint a falat kenyér,

Hogy nem szokott senkit se bántani,
Lassú dallal szeretne szántani.

Édes Istenem, te tudod magad,
A bárány nála nem ártatlanabb.

Te tudod ezt a fajtát, mily becses,
Milyen takaros, mily kellemetes.

Te látod életét minden tanyán,
Te hallod hogy beszél: édes anyám.

Te tudod a barna kenyér ízét,
Te tudod a Tisza szöke vizét.

Te tudod, hogy itt milyen szívesen
Hempereg a csikó a füvesen.

Tudod a nyáj kolompját ha megyen,
Édes szőlőnket tudod a hegyen.

S keserű könnyeink tudod, Uram,
Hogy mennyit is szenvedtünk csakugyan,

S hogy víg esztendőt várunk mindenér
S hisszük, hogy lesz még szülő, lány kenyér.

Oh keljétek a magyart védeni,
Ti Istennek fényes cselédei:

Uradnak mondd el forró, drága Nap,
Hogy kedveled te délibáodat.

Dicsérjed a Balatont, tiszta Hold,
Hogy szebb tükröd a földön sose volt.

Csillagok, értünk könyörögjétek,
Kis házak ablakába reszketeg

Szerteszté este mennyi mécs ragyog...
Könyörögjétek értünk, csillagok!

Testi-lelki igényeink

„Köpenyemet, amelyet Tróásban Karposznál hagytam, hozd el, amikor jössz, hozd el a könyveket is, de főként a pergameneket.” (2Tim 4,13)

A sokat utazó apostol, Pál, börtönből írja e sorokat. Krisztushoz való ragaszkodása, hite és vallástétele miatt jutott oda. Viszont érdekes megfigyelni, hogy egyik levelében sem panaszkodik fogsága miatt, éppen ellenkezőleg, valami titokzatos szabadságérzet hatja át sorait. A szabadság nem az, amikor szabadlábban vagyok, hanem mikor felismertem Isten irántam való kegyelmét Krisztusban, az Ő szeretetét és üdvösségre hívását. Pál annyira megérezte ezt az igazi szabadságot, hogy egy másik levelében, amit szintén börtönből ír, ezt mondja: Örüljétek az Úrban mindenkor! Ismét mondom, örüljétek (Fil 4,4) Honnan van benne ez a lendület, mellyel nem kesereg külső körülményei miatt? Az Istennel való közösségből. Abból a vigasztalásból, hogy mind testestől mind lelkestől, akár élék, akár halok az Úr Jézus tulajdona vagyok.

Az ige Pál szüükségeitől beszél. Ifjú munkatársra, Timóteus segítségét kéri, hogy vigye el neki, amire szüüksége van a fogságban. Elsőnek a felsőruháját, a köpenyét kéri, mely ott maradt az egyik városban. A zsidó ember a felsőruháját arra is használta, hogy éjszaka betakarózzék vele. Tudjuk, hogy Pál beteges alkat volt, bizonyára ezért is szüüksége volt köpenyére, mert sokszor didergett. Vigyázni akart egészségére, hogy minél buzgóbban hirdethesse Krisztust. Ép testben ép lélek, tarja a közmondás is. Vajon mi óvjuk-e testiünket, amit Istentől kaptunk? Arra kaptuk, hogy testiünk a Szentlélek temploma legyen, figyelünk-e egészségünkre, megtartjuk-e a nyugalom napját, figyelünk-e táplálkozásunkra, vagy romboljuk magunkat itallal, szenvedélyekkel? Életünket, testiünket azért kaptuk, hogy Isten dicsőségére és embertársaink javára munkálkodjunk, mindenki a maga módján. Isten mind lelkünkre, mind testiünkre igényt tart, meg akarja szentelni. Nemcsak a léleknek van szüüksége táplálékra, hanem a testnek is és persze fordítva is igaz. Testünket-lelkünket gondozunk, óvunk kell. Nem tesszük tönkre magunkat alkohollal, állandó rohanással, egyre többet vállalással, hogy már pihenni sincs idő?

Pál apostolnak lelki szüükségei is vannak. Nem csupán a teste fázik, lelke is didereg. Ezért kéri Timóteust, hogy hozza el a könyveket, kiváltképpen a pergameneket. Mire gondolt itt Pál apostol? Nem másra, mint a Bibliára. Pál korában még nem volt összeállítva a teljes Biblia. Az Ószövetség könyvei is egy-egy pergamentekercsre voltak feljegyezve. Már voltak leírások Jézus életéről, cselekedeteiről. Pál mikor könyveket és pergameneket kér, akkor az ő bibliájára gondol, amiből Isten szavát tanulmányozhatja. Lelkének erre van szüüksége, ezt éhezti, ezt fázza. Pálnak a tiszta eledel kell, hozd a Bibliát, Timóteus, hadd merítsek belőle vigasztalást, erőt, bizonyosságot.

Megbecsüljük-e Isten írott szavát? Előveszünk-e rendszeresen, tanulmányozzuk, olvassuk-e? Vagy sietve olvasunk belőle és el is felejtjük a kö-

vetkező percben amit olvastunk? Szíviünkbe zárjuk-e a sok drága igét? Meghalljuk a minket személyesen szólító Istent? Olvassa-e a szülő a gyermekének, vagy a gyermekével, a férj a feleséggel? Boldog az a család, ahol ezt gyakorolják.

Nemrég olvastam arról, mi lenne, ha a Biblia olyan fontos lenne az ember életében, mint például a mobiltelefon. Melyet mindenhova magunkkal viszünk (még a templomba is), visszafordulunk, ha otthonfelejtettük, karácsonyra vagy születésnapra ajándékba adjuk (miért szégyen Bibliát ajándékozni?). A Biblia Istennel való közösségünk egyik jelképe. Fontos-e számunkra, vagy lelkünk másból táplálkozik? A rossz, vagy vitaminszegény táplálkozásnak jelei vannak és a hamis lelki tápláléknak is megvannak a tünetei: irigykedés, büszkeség, viszálykodás, önzés, agresszió, türelmetlenség, érdektelenség. Ezért beteg a lelkünk, mert nem fontos a Biblia (tisztelet a kivételnek) és nem fontos annak tartalma: Jézus Krisztus.

Testünknek és lelkünknek szüükségei vannak. Gondozzuk és tápláljuk magunkat Isten akarata szerint. Amen.

LOVÁSZ ISTVÁN

BIBLIAOLVASÁS MAGYARORSZÁGON.

A Magyar Bibliatársulat megbízásából országos felmérés készült a 2008-as Biblia éve rendezvénysorozat hatásának és a Biblia olvasottságának a felmérésére. A 2009-es reprezentatív kutatás során kiderült, hogy a felnőtt magyar lakosság 2 százaléka, tehát mintegy 160 000 ember olvassa napi rendszerességgel a Bibliát. A nők jelentősen magasabb arányban (55 százalék) olvassák a Szentírást, mint a férfiak (38 százalék). Az életkor növekedésével párhuzamosan nő a bibliaolvasók aránya: a fiatalok 39 százaléka, a középkorúak 45 százaléka, míg a 60 év feletti korosztálynak 58 százaléka szokta valamilyen rendszerességgel a Bibliát olvasni.

Az iskolai végzettség is hatással van a bibliaolvasásra: az alapfokú végzettségűek 43 százaléka, a középfokúak 47 százaléka, míg a felsőfokú végzettségűeknek több mint kétharmada (67 százalék) olvassa a Bibliát. A felmérésben adott válaszokból az is kiderült, hogy a magyar háztartások többségében (59 százalékában) van Biblia, mégpedig a háztartások anyagi helyzetétől teljesen függetlenül. (Mindennapi.hu)

TOLLVONÁS

Elkéstem!

Bekapcsoltam a rádiót. Fölszendült a szombat esti Harangszó szignálja, de ugyanakkor a telefonom is. Fölvettem. Egy gyülekezeti tag fájdalmas sóháját hallottam: „tiszteletes úr, tessék jönni, édesapám nagyon rosszul van és önt hívja”.

Azonnal öltöztem, rohantam, de közben ég és föld között lebegve, a füves legelőről a halál árnyékának völgyébe indultak gondolataim. Sok kusza „alapérzés” között visszhangzott a legfontosabb: nehegy elkéss. Nemrég nála voltál családlatogatáskor, később beteglátogatáskor találkoztál vele, s legutóbb karácsonykor vitted az úrvacsorát. Már ekkor tudtad, hogy rák – hatvanéves életbe csomagolva. Ajándékként otthagytad a Szatmári Egyházmegye lelkészei által írott áhitatos könyvet.

Haldoklóhoz rohantam, az agyamban önkéntelenül nevek kavargtak: Hamvas Béla, Gyökössy, Piaget, Popper... de mit keresnek a fejemben? Talán a tudatom alján próbálok keresni fogódzót, támaszt, segítséget?! Eszembe jut, hogyan jött ki a templomból, fogott néhány hónapja erőteljesen kezét, aztán hogyan feküdt erőteljesen az ágyban, s miként küzdött egy darabka kenyér lenyelésével.

Közben megérkeztem a házhoz. A fia az udvaron sírt. Ekkor tudatosult bennem a gondolat: ELKÉSTEM. „Egy perce halt meg” – mondta a fiú. Beléptem a házba, a család az „eltávozott” mellett állt, akinek még a szeme nyitva, szája pedig távta volt. A kínok jelei az arcára voltak „égve”. Fejénél az áhitatos könyv. Vigasztaló szavakat mondtam, megfogtam hitvestársa kezét, kinyitottam a Bibliát és fölolvastam a 23. zsoltárt, aztán imádkoztunk.

A kicsiban vagyok. Kint süvít a szél. A rádió önmagától bekapcsol. Éppen esperes úr beszél: „a 2012-es esztendőben is lesznek felhők az égen” – mondja. Hát igen, megérkeztek, pedig nemrég még a csillag mutatta az utat a betlehemi jászolhoz. Elkezdődött egy új év.

Vajon miért késtem el? Talán Isten nem akarta, hogy lássam a haláltusa-harc másodperceinek gyötrelmeit?

Belépek otthonomba, ahol gyermekem mosolygós arca fogad. Micsoda arc-végletek pár percen belül. Megkérdezi, hogy van a bácsi, akihez mentem. Azt mondom: „Elkéstem, de Isten nem”. Látom, nem igazán érti a választ. Átölel. Eszembe jut egy délután olvasott mondat Kempis Tamástól: „Mindenben nyugodalmat kerestem, de csak egy sarokban, könyvvel a kezemben találtam rá”.

Fogom a Szentírást és a „sarokba” vonulok...

KIRÁLY LAJOS

TANÁCSKOZOTT A GENERÁLIS KONVENT ELNÖKSÉGE

Készül a Heidelberi Káté új fordítása

A közös költségvetés kérdéseiről is tanácskozott február elején a Generális Konvent Elnöksége Berekfürdőn. A Kárpát-medence református egyházainak püspökeiből és főgondnokaiból álló testület meghallgatta a Szlovákiai Református Keresztény Egyház két szlovák ajkú egyházmegyéjének képviselőit is, akik egyházuknak a Magyar Református Egyházhoz való tavalyi csatlakozásával kapcsolatos kifogásaiknak adtak hangot.

A Szerbiai Református Keresztény Egyház a nehéz anyagi helyzetre és a megítélésük szerinti túlzott részesedési arányra hivatkozva a rá eső egymillió forintnyi részegyházi hozzájárulás csökkentését kérte. A GK-elnökség, méltányolva a kérést, az új összeget háromszázezer forintban állapította meg.

Szabó István dunamelléki püspök a diaszpóra kérdéseinek tárgyalásakor a brüsszeli lelkipásztori állás létrehozását sürgette. Mint elmondta, az Európai Unió központjában stratégiai kérdés a szervezett magyar református közösség létrehozása. A GK Elnöksége keresi a lehetőségét egy állandó lelkési státuszhoz a helyi gyülekezettel egyeztetett létrehozására.

A GK Elnöksége tárgyalta a Horvátországi Református Keresztény Kálvini Egyház (HRKKE) csatlakozási kérelmét a Magyar Református Egyház közösségéhez. A kérvény hangsúlyozza többek között, hogy a csatlakozási szándékot a közösség cseh és horvát ajkú gyülekezetei is támogatják.

A testület döntött a Magyar Református Egyház idei költségvetéséről is, melynek teljes összege közel 41 millió forint. Ez az összeg a működési költségeket, a szlovéniai magyar reformátusok és a nyugati diaszpóra, valamint a szabadkai segédlelkési státusz támogatását, a *Kálvinszék* című lap kiadását és a Kárpát-medencei Református Közoktatási Alap (KRKA) gyűjtéséhez rendelt támogatást, továbbá a Szeretethíd Református Önkéntes Naphoz és a Református Zenei Fesztiválhoz kapcsolódó hozzájárulást tartalmazza.

Ábrám Tibor tiszáninneri főgondnok arról tájékoztatta az egyházvezetőket, hogy a Kárpát-medencei magyar református közoktatási intézmények diákjai a tavaly közzétett felhívásra idén január 31-ig közel 12 millió forintot adományoztak a KRKA javára. A GK Elnöksége mint a Magyar Református Egyház költségvetéséért felelős testület vállalta, hogy az iskolák által össze-

gyűjtött adománnyal megegyező összeggel támogatja az alapot. A 24 millió forintra január 31-ig pályázhattak a határon túli református oktatási intézmények.

Az egyházvezetők közül álló testület meghallgatta Szabó István dunamelléki püspök, az illetékes bizottság tagja beszámolóját a Heidelbergi Káténak az eredeti nyelvezet-höz hű, de korszerű szövegátolgozásának munkáiról. A tanácskozáson határozat született arról, hogy a hitvallás négyszázötven éves jubileumát 2013-ban közös Zsinat összehívásával ünnepli meg, amely egyúttal megállapítja a dokumentum új, hivatalos fordítását.

A GK Elnöksége a Magyarországi Református Egyház elnökségének felvetése és az Erdélyi Gyülekezet vezető lelkészének írásos megkeresése nyomán felidézte a gyülekezet kialakulásának körülményeit, és részletesen elemezte annak jelenlegi jogi hely-

zetét. A vita részeként a GK-elnökség tagjai az Erdélyi Gyülekezettel való együttműködés lehetőségeiről egyeztettek, különös tekintettel a gyülekezet esetleges önálló egyházi bejegyzéséből adódó óhatatlan következményekre. Az elnökség tagjai megállapították abban, hogy a kérdés megnyugtató rendezése érdekében az Erdélyi Gyülekezettel egyházszerkezeti kapcsolatban álló illetékes Királyhágómelléki Egyházkerület a szükséges lépéseket megteszi.

A tanácskozás témái között szerepelt még a Kijevi Magyarok Egyesülete kérése, miszerint ökumenikus templom és közösségi ház építéséhez várják a Magyar Református Egyház segítségét az ukrán főváros zömében reformátusokból álló magyar közössége számára.

Elhangzott továbbá, hogy az Amerikai és Kanadai Magyar Lelkészegyesületek 2013. május 22–24. között Észak-Amerikában Magyar Református Diaszpóra Konferenciát szerveznek. *(A Reformatus.hu nyomán)*

KISS SÁNDOR

A Generális Konvent június 19–20-án, Szombathelyen tartja plenáris ülését, a Dunántúli Egyházkerület szervezésében, ahol a kerületet megalakító körmendi zsinatról is megemlékeznek

HETEDIK KÜRTSZÓ

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

Testvéri szeretettel ajánlom mindenkinek a legalább napi egyszerű csendességet, úgy személyes, mint családi életében, de ha lehetséges a többszörit is. Más lesz a napunk, szebb lesz az életünk.

Végül, segítő szándékkal elmondom, hogy én mikor és hogyan szoktam napi csendességet tartani. Kezdem a mikorral. Először hajnalban csendesedem el. Hogy miért? Gondolom, nem kell nagyon magyarázni. Csend van, én pedig pihentebb és frissebb vagyok. És azért is, mert tartom magam ahhoz, hogy Vele kezdjem a napot. Hogyan teszem? Imádsággal kezdem. Megköszönöm, hogy felébredhettem, hogy vigyázott ránk és megajándékozott egy új nap-

pal. Kérem bűneim bocsánatát, és hogy hártson el minden akadályt az Ige útjából. Tegye szívemet fogékonná és készsé az Ige befogadására. Az imádság, hallgatás is. Amikor szól és indíttatást ad, veszem a Bibliát és elolvasom a kalauzban kijelölt Igét. Elmélkedem felette, és újra imádkozom. Segítséget kérek, hogy az Igét megtarthassam szívbem engedelmességgel, és hogy tovább adhassam azt. Megköszönöm, amit kaptam, amit még kapni fogok és azt is, hogy továbbadhatom. Mondanom sem kell, hogy először szeretteimnek adom át, hiszen velük találkozom először. Átadom a kapott üzenetet, hogy új üzenetben, új áldásban részesülhessek.

Akinek nincs, annak Bibliát adok, melybe beleírom: „Legyen a mindennapi kenyered!”

Testvérem! Gyönyörködjél az Úrban és az Ő Igéjében szüntelen!

Harangszó

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221 - 0323

Megjelenik kéthetente. Ára 1,50 lej.

Felélős szerkesztő: Fábrián Tibor. **Szerkesztőségi titkár – olvasószerkesztő:** Babes Arday Erika. **Tördelőszerkesztő:** Petrikó Ildikó. **Külmunkatársak:** Balázsné Kiss Csilla, dr. Csohány János, Kupán Árpád, Lőrincz Lóránd-Péter, Orbán Levente, Tóth Zsigmond. Szerkesztőség és levélcím: Harangszó, 410001, Oradea (Nagyvárad), str. Moscovici (Szilágyi Dezső u.) nr. 14. Tel.: 0259/416-067. E-mail: harangszo@yahoo.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro, http://harangszo.blogspot.com. A terjesztés a lelkési hivatalokon keresztül történik. A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség álláspontját tükrözik. Kéziratot nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenczi Kertész Ábrahám nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik.